

1. årg.

1943.

17. mai 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norske mann i hus og hytte, takk din store Gud!
Landet ville han beskytte, skjønt det mørkt så ut.
Alt hva fedrene har kjerpet, mødrene har grett,
har den Herre stille lenpet, så vi vant vår rett.

Ja, vi elsker dette landet, som det stiger frem
furet, værbitt over vannet, med de tusen hjem!
Og som fedres kamp har hevet det av nød til seir,
også vi, når det blir krevet, for dets fred slår leir!

Norge skal vernes med viljer av stål!

I slutten av det 18. århundre og i begynnelsen av det 19. århundre vokste det fram i Norge en sterk nasjonalfølelse og selvstendighetstrang under innflytelse av opplysningstidens demokratiske ideer. Den franske revolusjons hovedprinsipp: kampen for nasjonenes selvbestemmelsesrett, kampen for menneskerettighetene o.s.v. rokket det grunnlag enevoldsherskerne bygget på. Dette var tilfelle også i Norge. Dertil kom at de ulykkelige kriger som Danmark-Norge ble kastet inn i av enevoldsherskerne (Fredrik VI) førte med seg at Norge var blitt mere og mere utarmet. Nederlagene måtte Norge betale med store landsavståelser. I 1805 årene og framover ble det fra fremstående nordmenns side reist krav om eget norsk universitet og egen norsk nasjonalbank (Peder Anker, Grev Wedel, Nicolai Wergeland m.fl.). Disse kravene ble iherdig motarbeidet fra kongens side. I desember måned 1809 ble "Selskabet for Norges Vel" stiftet. Omkring to hundre av landets fremste menn var med fra begynnelsen av (embedsmenn, kjøpmenn, håndverkere og bønder). En stor del av stifterne av dette selskap ble senere med på Eidsvoll i 1814. I og med den nelsen av dette selskap tok det norske folks nasjonalfølelse og trang til selvstendig, demokratisk frihet fast form.

Napoleons fall, Danmark-Norges nederlag i krigsoppgjøret og Kieler-freden førte til at spørsmålet om Norges proklamering som selvstendig stat ble tatt opp. Kristian Fredrik reiste til Norge i januar 1814 for sammen med ledende nordmenn å drøfte landets stilling etter Kieler-freden. Professor Georg Sverdrup uttalte på Eidsvollsmøtet den 16. februar 1814 at "de rettigheter som Fredrik VI hadde gitt avkald på var falt tilbake til folket, som følgelig alene kunne disponere over den ledige trone". De fleste framtrøtte på Eidsvoll rådet prinsen til å sammenkalle folkets utkårne, for at disse kunne gi Norge en ny forfatning. Kristian Fredrik sammenkalte deretter Riksforsamlingen på Eidsvoll. Norge ble proklamert som selvstendig rike med Europas mest frie grunnlov. Grunnloven ble vedtatt på Eidsvoll den 17. mai 1814. De var uredde og motige, eidsvollsmennene, og i samsvar med tidens mest framskredne demokratiske tankegang ble grunnloven av den 17. mai 1814 skapt. Den vakre og historiske avskjedsstund da medlemmene av riksforsamlingen sluttet broderkjeden under ropet "Enig og tro til Dovre faller" viste ikke bare en tilfeldig stemning, men det uttrykte den grunntone som hadde rådet blandt eidsvollsmennene under forhandlingene. Denne stemning spredte seg til hele det norske folk, som i begeistring og jubel sluttet opp om sine kårne. Og denne stemning holdt nordmennene sammen under krigsoppgjøret i 1814. Ikke en tøddel av de rettigheter grunnloven ga (talefrihet, trykkefrihet o.s.v.), ga nordmennene avkall på. Med grunnloven som fundament har det norske folk i tiden 1814 til 1939 gått videre framover i demokratisk utvikling. Etter foreningen med Sverige i 1814 ble det fra Karl-Johans side reist motstand mot feiringen av 17. mai. Men intet kunne hindre de norske folk i å feire grunnlovsdagen, og etter det berømte "torvslag" 17. mai 1829 (Henrik Wergelands dag) fikk nordmennene stort sett feire dagen i fred.

Til 17.mai dagen knytter seg rike minner. På denne dagen demonstrerte folket sine krav om sociale forbedringer, kravet om alminnelig stemmerett, kravet om det rene norske flagg, kravet om unionens oppløsning o.s.v. Men framfor alt minnes vi idag mennene fra Eidsvoll og deres udsdelige gjerning: GRUNNLOVEN.

Idag - 129 års dagen for Norges frie grunnlov - kan ikke det norske folk samles til fest. Quislingene og okkupasjonsmakten har forbudt feiringen av dagen. Som en bitter og skamløs hån skal 10-årsdagen for forederpartiet feires av 2% av folket. For de 98% skal dagen være en alminnelig arbeidsdag. Vi skal ikke få se og høre de jublende barna marsjere med små, norske flagg i 17.mai-toget. Vi skal ikke få hylde eidsvollsmennenes minne. Vi skal ikke få synge vår nasjonalsang -----

Jo - i våre hjerter synger vi fedrelandssangen. I våre sinn,
i våre tanker lever dagen. Vi ser 17. mai-toget, vi hører i oss den
jublende sang. Vi trykker hverandre i hendene. DER ER FEST I LUFTEN.

La Norge fylle vårt hjerte!
Hører du landets sang?
Lytt til en liten tone,
det er din egen klang!
Du er ikke lenger ensom,
når skodden trykker deg ned.
Seil vekk på sangen om Norge,
I den er vi alle med!

La Norge fylle vårt hjerte!
Dets hellige moderfavn,
stillhet og sommernetter,
det er vår lengselshavn!
La Norge fylle vårt hjerte!
I velde og makt og tross -
som seilene fylles av stormen,
det er seilas for oss! "

Nordahl Grieg.

I dag sender heimefronten sin hilsen til våre kjemperende lands-
menn i utlandet, til KONG HÅKON, til regjeringen, til soldatene,
flygerne og sjøfolkene. Vi er stolte over deres innsats, og vi her
hjemme lover å stå fast i kampen for Norges sak.

Med sorg minnes vi også våre fallne. Deres gjerning skal leve i
i våre tanker og mane oss til å holde ut!

Leve den 17. mai og Eidsvollsmennenes minne!

Leve Kong Håkon og hans råd!

LEVE DET FRIE NORGE!

På Eidsvoll stander en sagahall, som gjemmer fedrenes minner;
som frihet elskes fra dal til dal, det navn et hjerte rom finne
Om minner slukner og dør hen i glemselsflodens vande,
skal gamle Eidsvoll stå igjen med økeløv om pände.

Idag står flaggstangen naken
blandt Eidsvolls grønnende trær.
Men nettopp i denne timen
vet vi hva frihet er.
Der stiger en sang over landet
seirende i sitt språk,
skjønt hvisket med lukkede leber
under de fremmedes åk.

Nordahl Grieg.

Siden den gigantiske russiske vinteroffensiv har ingen krigshandlinger vært fulgt med større interesse verden over enn utviklingen i Nord-Afrika. Aksemaktene har vært tvunget til å ta det ene nederlag etter det annet, og nå til slutt en betingelsesløs overgivelse i Tunis. På tross av Hitlers oppfordring om at Stalingrad-ånden måtte gjøre seg gjeldende også i Tunis, lot omkring 3/4 av aksestyrkene seg ta til fange, (170000) foruten at enorme mengder krigsmateriell ble tatt. All motstand i Tunis opphørte den 12.mai.

Nyheten 13. mai 1943:

I Tunis er nå all motstand fra aksetroppene opphørt, de overgir seg i ti-tusenvís, de kommer strømmende til hovedveiene, tildels kjørende i biler og sittende på kanonvogner. En del kom smilende mot de engelske soldater og gjorde "V" tegnet. Det er endeløse rekker av fanger på veiene på Kap Bon halvøya. Fra den 5.mai er i alt opptalt 150000 fanger, derav 110000 tyskere. 18 generaler er tatt tilfange. Det var indere av den 4. indiske divisjon som fikk æren av å fange aksemaktens øverste sjef i Tunis, Generalfeltmarschal Jørgen von Arnim. Allierte flåtestyrker passer stadig på at ingen får anledning til å evakuere.

I Russland øker kampene i styrke. Russerne foretar masseangrep på en rekke viktige steder, byer og jernbanemål. Ved Novorossisk har russerne gjort flere gjennombrudd i forsvarsverkene. I Russland er der en veldig begeistring over de alliertes seir i Tunis.

Apropo Tunis: Det bemerkes at aksemaktens overgivelse skjer på tross av at de framleis var i besittelse av mer enn tusen kanoner, tonnevis med ammunisjon og millioner av miner. Så det kan bli et spørsmål om Hitlers siste patron. Seiren i Tunis har vakt stor begeistring i Tyrkia. De tyrkiske aviser nevner bl.a. i sine kommentarer at hvis aksemaktene foretar mange slike taktiske tilbaketrekninger, så vil det ikke bli lenge før de kan vente fienden inn over Tyskland.

I Atlanterhavet er senket 4 u-båter og et u-båtforsyningsskip igår. Den siste store konvoy til England hadde noe tap, men det meste av konvojen kom vel fram.

Øya Pantelaria hadde igår sitt 7. flyangrep. Forøvrig blir der daglig bombet over Syd-Italia og Sicilia. Igår ble der nedskutt 17 fiendtlige fly over dette område.

Utenfor Norskekysten er der senket et forsyningsskip.

Hollandske studenter er blitt tilpliktet å avlegge en troskapsed til forederne og okkupasjonsmyndighetene. Hvis de nekter, vil universitetene bli stengt og studentene deportert til Tyskland.

Fra Norge: Ludvig Hope og professor Hallesby har protestert mot arbeidsutskrivningen. De framhever at arbeiderne blir brukt til å bygge tyske festningsanlegg. De appellerer til Quisling å stanse utskrivningen til arbeidsinnsatsen. 15 nordmenn, som har sittet i fengsel i Tyskland, er løslatt og kommet hjem. Når Trondheim ble en lensmann skutt av en tysk vaktpost idet han kom kjørende i sin bil med stedets luge.

Konferansen mellom Churchill og Roosevelt i Washington blir ivrig kommentert av de amerikanske aviser, som mener at konferansen gjelder invasjonen i Europa i sommer.

Amerikanske journalister er for tiden i Stockholm. De melder hjem til Amerika bl.a. at de har fått et meget godt inntrykk av det svenske folks innstilling til de allierte i dag. Med dette ser det ut til at Sverige vil få rettet på sin prestisje i De Forente Stater. Den har vært meget lav, meldes det.

Nyhetene 14. mai 1943:

Etter seiren i Tunis er de alliertes bombeangrep mot fiendtlige militære mål øket betraktelig. Natt til fredag ble foretatt det hittil største angrep over Tyskland. Militære mål i Berlin, midtre Ruhr og Tsjekoslovakia ble angrepet med store styrker. 34 fly savnes. Videre ble der foretatt omfattende dagangrep torsdag over Frankrike. Viktige jernbanepunkter og fabrikker ble bombet. Fra disse tokter savnes 8 fly. 12 tyske fly ble ødelagt, derav 3 nedskutt av norske flygere.

I Middelhavet fortsetter også den intense bombing av militære mål. Pantelaria ble igår igjen angrepet, denne gang av flåtestyrker som avfyrt 20 breidsider mot byen og havnen. I angrepet deltok også marinefly. Videre ble Cagliari på Sardinia, Augusta på Sicilia og Napoli angrepet i går (torsdag).

I Russland fortsetter kampene om Novorossisk. Russiske fly har rettet kraftige angrep mot jernbanemål i Warsjava og andre steder i Polen for derved å svekke de tyske forbindelseslinjer. Russiske fly og u-båter har senket 2 forsyningskip og 2 troppetransportskip i Barentshavet, og 1 i Østersjøen.

Under en trefning utenfor den hollandske kyst senket britiske flåtestyrker 2 tyske torpedojagere og to ble skadet. Flere skip er senket og andre skadet det siste døgn i Egeerhavet og utenfor Syd-Italia.

I Holland er det utbrudt jernbanestreik. 18 hollendere er myrde. Det meldes at Churchill denne gang reiste sjøveien til Amerika.

I Italia er det utnevnt ny militær kommando bestående av 6 menn bl. a. Mussolini og den italienske konge. Deres oppgave er å treffe nye forholdsregler mot den overhengende invasjonfare. At oppgaven er både stor og vanskelig framgår av at det første møte varte fra torsdag morgen til fredag kveld.

Fra ansvarlig svensk hold uttales det at "den tyske hjemmefront som fikk en alvorlig knekk under Stalingrad-tragedien, no ytterligere er svekket etter det bitre nederlag i Tunis. Pessimismen gjør seg sterkt gjeldende i Tyskland".

Et ubekreftet rykte går ut på at Rommel er myrdet.

Fra redaksjonen:

Av forskjellige grunner har vi i ca. 14 dager ikke hatt anledning til å utgi vår avis, men når vi nå kommer igjen, er det vårt håp at leserne vil behandle avisen med den største forsiktighet.

Der utfoldes en utstrakt kontraspionasje fra fiendens side; husk derfor at tale er sølv, men tie er GULL.

Snakk aldri om avisen med noen. Lever den videre til pålitelige folk!

Den intense bombing av militære mål i Tyskland, Frankrike, Holland og Belgia er øket betraktelig etterat operasjonene i Tunis er avsluttet. Vi henviser til følgende meldinger:

Natt til lørdag ble flåtestasjonen i Kiel og andre mål i Tyskland, samt fabrikker i Belgia kraftig bombet av amerikanske fly fra engelske baser. Midtstore amerikanske bombefly angrep mål i Nord-Holland. Etter disse tokter savnes 11 bombefly og 4 jagere. 12 tysk jagere ble nedskutt. Forøvrig ble mange italienske baser og havner bombet dette døgn. En av de norske skvadroner har utmerket seg idet den har skutt ned flere fiendtlige fly enn noen annen skvadron siden 29. mars. General Girau opplyste igår i en tale, som han holdt til det franske folk, at tyskerne, som ikke kjenner grenser for sine

småligheter, har tatt hans datter og hennes barn som gidsler. Fra Amerika opplyses det at der er stor bedring med omsyn til senkninger av allierte skip. Der ble således i april måned bare senket 1/3 delen av det som ble senket i mars måned. Videre opplyses det at de amerikanske flyvende festninger skal få fordoblet sin bæreevne slik at de nye fly vil kunne bære en last på 10 tonn.

I Jugoslavia er geriljastyrkene framleis meget aktive. Da meldingen om Tunis's fall ble kjent blændt italienerne, virket dette meget deprimerende på dem. Flere hundre italienerne overga seg til jugoslaverne.

Fra Norge meldes at bergenseren Krogsrud, som har sittet i fengsel i Tyskland, no er død. Videre meldes det at professor Hallesby og Ludvig Hope er arrestert og sitter på Grini, forat de protesterte mot arbeidsinnsatsen.

Det ser ut for at Quisling og hans ministres popularitet hos tyskerne er dalende. Hustad har fått en såkalt lengere permisjon, og marinedepartementets sjef, Irgens, er satt under særlig oppsikt. For Quislings eget vedkommende er der av tyskerne iverksatt en streng kontroll med hva han foretar seg.

Nyhetene søndag kveld, 16.mai-1943.

Moskito bombefly kastet i natt bomber mot mål i Berlin. Transportmål i Vest-Tyskland og okkuperte Europa ble også angrepet, og Hampton fly oppnådde treff på en tankbåt og et forsyningskip utenfor Norskekysten. Den største styrke av amerikanske bombefly som noen gang er sendt over Tyskland angrep u-båt stasjonen Emden i går. Over byen ble de møtt av 100 tyske jagere. En stor del av disse ble nedskutt. 6 amerikanske fly savnes. Under flytokter over Nord-Frankrike i går ble 7 tyske jagere skutt ned. 6 britiske gikk tapt. 2 av de tyske fly ble skutt ned av norske flygere. I Middelhavet angrep allierte bombefly Palermo fredag natt. Fly fra Malta angrep andre mål på Sicilia, og Syd Italia. General Jørgen von Arnim er kommet til England. Admiralitetet meldte i går at den britiske undervannsbåt "Splendid" er gått tapt. I Russland har den røde armé gått til angrep på Lissysjava i Donets-området og utvidet bruhadet. Tyske motangrep ved Novorossisk og på Leningrad-fronten er slått tilbake med store tap for fienden. - Nord i Stillehavet holder de amerikanske tropper øya Athu i Aleutene etter 5 dagers kamper. Da Athu-øya er den vestligste i øygruppa Aleutene, vil den ha stor betydning som angrepsbase mot Japan og forøvrig det nordlige Stillehav.

Kirkeklokkene har ringt i hele Stor-Britania i dag i anledning den store seir i Tunis.

Utdrag av Øksnevads tale:

"Statskirkens presteskap med tilslutning av Tillitsmenn fra alle religiøse samfundslag i Norge har stått samlet for å virke mot overgrep. Protesten mot å drive barn og ungdom fra foreldrene er nylig blitt fulgt av en tilsvarende protest mot arbeidsinnsatsen. Den kirkelige ledelse har følt det som sin kristenplikt å gi uttrykk for sin mening og har gjort det i en apell til den såkaldte ministerpresident. På grunn av denne protest sitter nå Hallesby og Hustad i Norges kulturcentrum, Grini. Det maner til sterkere samhold og offervilje. Et større feiltrinn i øyeblikket enn å arrestere disse to, kan vel neppe tenkes. -----

I de norske aviser kan man se bilder av Quisling sammen med noen av sine legionærer foran slottet. Det er et mareritt av styggedom. Deres indre torfall ga seg også uttrykk i det yttre.
